

LICEUL TEORETIC "BOLYAI FARKAS" ELMÉLETI LÍCEUM
TÎRGU MUREŞ MAROSVÁSÁRHELY
540064
STR. BOLYAI NR. 3
Telefon/Fax/0365-882749, 0365-882748
E-mail: bolyai@bolyai.ro

MINISTERUL EDUCAȚIEI

**Concursul Național Multidisciplinar „BOLYAI FARKAS”
al liceelor cu clase de predare în limba maghiară, ediția a XVII-a
Târgu-Mureș, 10 – 12 mai 2024**

XVII. BOLYAI FARKAS MULTIDISZCIPLINÁRIS ORSZÁGOS TANTÁRGYVERSENY

**„HISTORIA NOSTRA” TÖRTÉNELEM TANTÁRGYVERSENY
A tantárgyverseny témája: AZ ANJOUK ÉS LUXEMBURGI ZSIGMOND KORA
II. Forduló – Országos szakasz
Marosvásárhely, 2024. május 10–12.**

JAVÍTÓKULCS
(a verseny feladatlapjához)

A feladatlap megoldására szánt idő: 3 óra

Minden feladat kötelező!

Összpontszám: 100 pont (90 pont a feladatmegoldásokból + 10 pont hivatalból)

1. Az Anjou dinasztia hatalomra kerülése

Elemenként 0,5 pont, összesen **10 pont**

Helyes válaszok: **III. András, 1301, Árpád(-ház), *interregnum*, tartományurak(nak) vagy oligarchák(nak), három, I. Károly, Nápoly(ból), Anjou, 1301, alkalmi, kettő, cseh, azonos vagy Vencel, 1301, Ottó, 1305, Kán László, 1307 vagy 1310(-re), I. Károly/Károly.**

Szöveg kiegészítése: **III. András** halálával **1301**-ben férfiágon kihalt az **Árpád**-ház, és a magyar királyság jövője egyszeriben bizonytalanná vált. A következő éveket gyakran szokták az ***interregnum*** szóval jelölni, ami „királyközi” állapotot, király nélküli időszakot jelent. A név nem igazán találó, mert az országnak volt királya, több is, mint kellett volna, s voltak még emellett „kiskirályok” is, akiket ma **tartományuraknak/oligarcháknak** szokás nevezni. Az üresen maradt trónért **három** trónjelölt küzdött. Egyikük, a későbbi **I. Károly** IV. Béla leszármazottja volt, **Nápoly**ból érkezett Magyarországra. Családja arról a francia **Anjou** tartományról kapta a nevét, ahonnan származott. Támogatóinak egy kis csapata **1301** tavaszán Esztergomba kísérte és egy **alkalmi** koronával gyorsan megkoronázta. Az első koronázását még további **kettő** követte, mert csak az utolsó felelt meg minden előírásnak. Vele szemben II. Vencel **cseh** király **azonos vagy Vencel** nevű fiát és örökösét hívták meg a trónra, és őt is **1301** augusztusában megkoronázták. Uralkodása azonban csak névleges maradt. A harmadik trónjelölt **Ottó** bajor herceg, a Wittelsbach-család tagja, akit **1305** decemberében szintén megkoronáztak. A magyar előkelők azonban meglehetősen közömbösen fogadták, és miután kiszabadult **Kán László** erdélyi vajda fogságából, elhagyta Magyarországot. Így **1307/1310**-re **I. Károly vagy Károly vagy Károly Róbert** maradt az egyedüli magyar király.

2. Tartományúr, aki rövid ideig birtokolta a Szent Koronát

Összesen **1 pont**

Helyes válasz: d) Kán László

3. A középkori Magyarország gazdasága (14-15. század)

Elemenként 1 pont, összesen **4 pont**

Helyes válaszok:

- a) I. Károly *vagy* Károly Róbert
- b) só
- c) A)
- d) B)

4. I. Károly (Róbert) gazdasági reformjai

Elemenként 1 pont, összesen **5 pont**

Helyes válaszok:

- a) A bányabér / urbura egy részét / egyharmadát a földbirtokosok kapták. *vagy* Megszűnt a kötelező birtokcsere. (*Tartalmilag hasonló, más helyes válasz is elfogadható.*) (1pont)
- b) Értéktálló pénz / aranypénz / forint / aranyforint bevezetése. (*Tartalmilag hasonló, más helyes válasz is elfogadható.*) (*A pénzrontás megszüntetése nem fogadható el helyes válaszként.*) (1pont)
- c) kapuadó (1 pont)
- d) 8. (1 pont)
- e) 1. (1 pont)

5. I. (Nagy) Lajos kormányzata

Összesen **5 pont**

Helyes válaszok:

- a) 1222 (0, 5pont), Aranybulla (0,5 pont)
- b) ősiség (törvénye) (*Elfogadható még: háramlási jog.*) (0,5pont)
- c) A nemesi birtokot el lehetett idegeníteni / el lehetett ajándékozni / végrendeletben másra lehetett hagyni. (*A válasz más megfogalmazásban is elfogadható.*) (1pont)
- d) ... azáltal, hogy megtiltotta a nemesi birtokkal való szabad rendelkezést (*A válasz más megfogalmazásban is elfogadható.*) (1pont)
- e) ... mert a kihalt nemesi családok / nemzetségek birtokai a királyra szálltak. (*A válasz más megfogalmazásban is elfogadható.*) (1pont)
- f) 1351 (0,5 pont)

6. Korabeli adózás

Összesen **1 pont**

Helyes válasz: a)

A) a kapuadó az államnak (kincstárnak), B) a kilenced a földesúrnak, C) a tized az egyháznak

7. A kilenced terménybeli nagysága

Összesen **1 pont**

Helyes válasz: b) tized része

8. I. (Nagy) Lajos külpolitikai törekvései

Elemenként 0,5 pont, összesen **5 pont**

Helyes válaszok:

A forrás betűjele	Az ország neve
A)	Nápolyi Királyság
B)	Lengyel Királyság
C)	Havasalföld
D)	Bosznia
E)	Litván Nagyfejedelemség
F)	Pápai Állam
G)	Velencei Köztársaság
H)	Szerbia
I)	Moldva
J)	Bulgária

9. A középkori kódex mint „képregény”

Összesen **1 pont**

Helyes válasz: **b) Magyar Anjou Legendárium**

10. Történelmi fogalmak felismerése

Elemenként 1 pont, összesen **6 pont**

Helyes válaszok:

- a) perszónálunió
- b) familiáris
- c) hospes
- d) céh
- e) honor
- f) bandérium

11. Mária királynő hatalomra kerülése

Elemenként 0,5 pont, összesen **4 pont**

Helyes válaszok: **Nagy Lajos, Mária, 1382, Mária, Zsigmond, (Kis) Károly, Erzsébet, megölték.**

Szöveg kiegészítése: **Nagy Lajos** fiúörökös nélkül halt meg, ezért halála után belviszály kezdődött. Bár idősebb lányát, **Máriát** királynővé koronázták **1382**-ben, a korabeli felfogás szerint kizárt volt, hogy a nemesség elfogadja egy nő irányítását. A trón tehát **Mária** vőlegényére, a Luxemburg családból származó **Zsigmond** német fejedelemre várt. A főurak egy másik része azonban nápolyi királyt akart. **(Kis) Károlyt** meg is koronázták, uralma azonban csak 39 napig tartott. A viszály addig fajult, hogy a királynőt és anyját, **Erzsébetet** elfogták, sőt az öreg királynét **megölték**.

12. Idővonal – Történelmi események időrendbe helyezése

Elemenként 0,50 pont, összesen **3 pont**

Helyes válaszok: 1. c), 2. a), 3. b), 4. d), 5. f), 6. e).

- c) Károly Róbert harmadszori megkoronázása (1310)
- a) a visegrádi királytalálkozó (1335)
- b) második nápolyi hadjárat (1350)
- d) I. Lajos lengyel királlyá koronázása (1370)
- f) merénylet II. Károly ellen (1386)
- e) a bárók felkelése Zsigmond ellen (1403)

13. Luxemburgi Zsigmond által nem viselt cím, méltóság

Összesen **1 pont**

Helyes válasz: c) lengyel király

14. Luxemburgi Zsigmond külpolitikája - a török kérdés

Összesen **5 pont**

Helyes válaszok:

- a) 3. (0,5pont)
- b) akkor: Oszmán Birodalom; ma: Bulgária (Elemenként 0,5 pont, összesen 1 pont)
- c) Kiépítette a déli végvárrendszert.; Ütközőállamokat hozott létre.; Törvényt fogadtatott el a telekkatonaság létrehozásáról. *(A pontosvesszővel elválasztott válaszok közül bármelyik kettő, bármilyen sorrendben elfogadható. A helyes válaszok más megfogalmazásban is elfogadhatók.)* (Elemenként 1 pont, összesen 2 pont)
- d) Nándorfehérvár *(Elfogadható még: Zimony.)* (1pont)
- e) Galambóc (0,5 pont)

15. Luxemburgi Zsigmond külpolitikája – a konstanzi zsinat, huszitizmus

Összesen **3 pont**

Helyes válaszok:

- a) A nyugati egyházszakadás; vagy az egyház vezetésének elvilágiasodása; vagy Husz János fellépése / huszitizmus; vagy az egyház reformja *(A pontosvesszővel elválasztott válaszok közül bármelyik elfogadható. A helyes válasz más megfogalmazásban is elfogadható.)* (0,5 pont)
- b) Konstanz, Németország (Elemenként 0,5 pont, összesen 1 pont)
- c) német-római császár (német király) (0,5 pont)
- d) Husz János vagy Jan Hus (0,5 pont)
- e) szekérvár vagy szekérerőd (0,5 pont)

16. Az 1437-es erdélyi parasztfelkeléssel kapcsolatos keresztrejtvény

Elemenként 1 pont, összesen **8 pont**

Helyes válaszok:

1.	B	U	D	A	I	N	A	G	Y	A	N	T	A	L
2.	K	O	L	O	Z	S	V	Á	R					
3.	J	O	B	B	Á	G	Y							
4.	Z	S	I	G	M	O	N	D						
5.	K	O	L	O	Z	S	M	O	N	O	S	T	O	R
6.	U	N	I	Ó										
7.	T	O	R	D	A									

1. Budai Nagy Antal
2. Kolozsvár
3. Jobbágy
4. Zsigmond
5. Kolozsmonostor
6. Unió
7. Torda

A megfejtés: Bábolna

17. Magyar kulturális emlékek társítása Anjou és Luxemburgi uralkodóinkkal!

Elemenként 0,5 pont, összesen **6 pont**

Helyes válaszok:

I. Károly	I. (Nagy) Lajos	Luxemburgi Zsigmond
B, G	A, C, E	D, F, H

- A) a zárai Szent Simeon-ereklyetartó
- B) az országalma
- C) a diósgyőri vár
- D) a tatái vár
- E) palástkapcsok az aacheni kincsegyüttesből
- F) kályhacsempe Zsigmond címerével és a Sárkány-rend jelvényével
- G) aranyforint
- H) Szent László hermája

18. I. Károly, I. (Nagy) Lajos és Luxemburgi Zsigmond uralkodása

Elemenként 0,5 pont, összesen **6 pont**

I. Károly	I. (Nagy) Lajos	Luxemburgi Zsigmond
A, C, D	B, E, G, I	D, F, G, H, J

Helyes válaszok:

I. Károlyra vonatkozó információk: A, C, D – Lengyel trónöröklési szerződést kötött; havasalföldi hadjáratában vereséget szenved Posadanál; lovagrendet alapított.

I. (Nagy) Lajosra vonatkozó információk: B, E, G, I – Özvegyének a hívei merényletet követnek el II. (Kis) Károly ellen; két hadjáratot vezetett Nápolyba András herceg meggyilkolása miatt; egyetemet alapított; Remete Szent Pál testét Magyarországra szállíttatta.

Luxemburgi Zsigmondra vonatkozó információk: D, F, G, H, J – Lovagrendet alapított; feleségül vette Mária királynőt; egyetemet alapított; törvényt adott ki a királyi városok és a pénzügyek szabályozására („városi dekrétum”); megszerzi Nándorfehérvárt.

19. Értekezés a magyar Anjou királyok és Luxemburgi Zsigmond várospolitikájáról!

Összesen **15 pont**

Értékelési szempontok:

- Az értekezés tartalmi és formai követelményeinek betartása
- Megfelelő tudományos-irodalmi nyelv használata
- Konkrét történelmi adatok felhasználása
- Személyes vélemény kifejezése érveléssel
- Téma és szöveg kapcsolata, összefüggése
- Összefüggő, logikus érvelés
- Nyelvhelyesség, helyesírás

Megjegyzés: A javítókulcs adataitól eltérő bármilyen helyes válasz elfogadható!